

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCOUVENEĆ

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Strah, ki se razblinja

Podoba je, da so se oni evropski krogi, ki so od sovjetske Rusije kar očarani in omamljeni, mence, da iz nje pride odrešenje sveta, v zadnjih dneh precej stirežili. V prvi vrsti velja to za tisto francosko liberalno mešanost, ki se hoče pred svojim propadom rešiti na komunističen brod v prepričanju, da ima komunizem v svojem bodočem družabnem redu zanje na razpolago zadosti prostih mest, za katera se smatrajo za neobhodno potrebne. Opirjali so se ideji ljudske fronte zato, ker so mnenja, da se bodo z njeno pomočjo izognili krvavemu preobratu in popolni razlastitvi z vsemi njenimi strašnimi posledicami. Danes pa se med temi francoskimi »salonkomunisti«, kolikor jih je petičnih, očitno pripravljajo preobrat.

Kljub temu, da je Kominterni, ki je poslušno orožje v rokah kremeljskega diktatorja, v zadnjih letih podminirala vso Francijo in Belgijo, vse tri skandinavske države, severnoafriške kolonije, države Južne Amerike, Balikan, Indijo in Kitaj in so komunizma več ali manj čiste samo Nemčija, Italija, Anglija in Turčija, se zrevolucionirani svet ne odigrava tako, kakor si je to zamislila Moskva in njen potujoči agent in disident zid Trocki. Boljševiška ofenziva je zbudila speče politične in kulturne sile tudi v takih državah, kjer ne vlada fašizem, tako da ljudska fronta, ki igra vlogo španske stene, da se ne bi za njo preveč videla Kominterni, čedalje bolj zadeva na odpor.

V Franciji je Kominterni pod vodstvom Thoreza in nadzorovano tovariša Pjatickega, ki kot Stalinov zaupnik pazi na oficijelne komunistične voditelje ljudske fronte, osumljene tako zvanega trockizma, pripravljala revolucijo v Španiji, od katere si je obetala odločilen uspeh na poti do boljševizacije srednje Evrope, dežel sredozemskega območja in latinske Amerike. Toda ta akcija je nepričakovano zbudila reakcijo, katere ni bilo mogoče zloniti z enim udarcem, kakor je mislila francoska ljudska fronta, ampak je prešla sama v protiofenzivo, ki se mora na vsak način naslanjati na zelo velik del panskega naroda, ki noče zavreči svoje krščanske kulture in latinske tradicije. To je moralo levičarsko fronto v Evropi tembolj iznenaditi, ker je je Španija brez dvoma tista dežela, o kateri bi človek sodil, da je zaradi svojih obupnih socialnih razmer od vseh dežel na svetu, izjemši morebiti samo Kitaj, najbolj zrela za revolucijo. Vidimo tudi, da so v Španiji v Frente Popular poleg komunizma na delu še druge sile, kakor na primer mistični anarhizem, svobododomiselno mešanost, ki se ne da kar tako pogoltniti od boljševizma, pa tudi socialna demokracija, ki svojega mesta noče kar tako odstopiti tovarišem od tretje internacionale — da ne govorimo o nacionalistih in avtonomistih, ki so tudi na levem krilu zelo močni.

Iz Moskve importirani komunizem pa naj bo oficijelni, ali nepravoverni, se je pa še bolj uračunal v nekem drugem pogledu. Dočim boljševizem smatra za dogmo, da se nihče ne sme vmešavati v notranje razmere sovjetske Rusije, ako noče biti ožigan kot fašist, smatra vsa Kominterni kot samoposebi umljivo, da ima pravico vtikati svoj nos v katerikoli kos sveta in v kakršnekoli že razmere na tem planetu. Komunizem je namreč svoje vrste vera, ki se od vseh drugih ver, kar se jih je pojavilo v človeštvu, razlikuje po tem, da je najbolj fanatična in nestrpna. Dala bi se primerjati samo z muslimanstvom v prvih stoletjih svoje osvajaalne poti po Aziji, Afriki in Evropi. Danes, ko je Evropa vendar že doživela najširši liberalizem in demokracijo ter na oltar svobode prepričanja in vesti položila neštete žrtve, je komunizem proglasil načelo, ki zahteva od svobodnega človeka in naroda, da se brezpotojno podvrže njegovi religiji in nazoru o svetu ter o človeški družbi in celokupnem vesoljstvu, ako noče, da ga postavijo ob steno in ustrelijo — saj sta Ljennin in Trocki postavila kot dogme, da je teror proti vsakemu, ki si lasti svobodo lastnega verskega ali kakršnegakoli že drugega prepričanja, neobhodno potreben in dovoljen. Istega mnenja je tudi sedanjí kalif boljševizma, Stalin, kojega dediti so bili fanatični kavkaški muslimani.

Velika večina Evrope pa je pokazala, da se takemu diktatu, ki je zahteval od vseh naprednih elementov sveta, da se brezpotojno solidirizirajo s španskim komunizmom in če treba, riskirajo zanj tudi iztrebilo vojsko proti fašizmu in drugim političnim silam, ki so moskovskim kalifom zoprne, ne uda in da evropski človek kljub boljševizmu in fašizmu še vedno kaj dala na svoje svobodno prepričanje in svobodno voljo, zaradi katere smo Evropeci slejkoprej človeško občestvo, ne pa živalska čreda. Čeprav je francoska ljudska fronta pozivala k taki svetovni akciji, če treba tudi z orožjem, vse liberalne mešanske države pod pretvezo, da je treba braniti pred fašizmom demokracijo, je ta akcija zelo hitro splahnela in doživela brodolom v Franciji sami. Tukaj so se danes vsi francoski radikali, ki nosijo največ krivde, da je boljševizem Francijo zapregel v svoj voz, naenkrat uprli zahtevi ljudske fronte, da naj bi Francija Španiji aktivno pomagala ter so dobili podporo v samem zunanjem ministru Delbosa, kateremu se je moral ukloniti tudi predsednik vlade Blum, ki je dozdaj slabotno kolebal ne samo v tej zadevi, ampak tudi v drugih. V Franciji so se od ljudske fronte ogrete glave streznile predvsem zaradi tega, ker je Hitler sklenil znatno zvišati število nemške armade, kar je bil odgovor na ogromne priprave sovjetske Rusije na vojaškem pogoltni, ki gotovo ogrožajo ves svet, ker raznih varnostnih pogodb, ki jih je Stalin sklenil z evropskimi in drugimi državami, zasukrat še ne moremo razumeti tako, da bi bile v prvi vrsti namenjene zato, da se ohrani svetovni mir, ampak predvsem, zato, da bi sovjetska Rusija mogla v danem trenutku svetu narekovati svoj družabni nazor in ga, če treba, uveljaviti s silo. Odločilno je vplivalo na vlado francoske ljudske fronte tudi zadržanje Nemčije, Anglije in Italije, ki sta se pokazali v zadevi nevtiralitete z

Francija se je že naveličala ljudske fronte

Pri 3 nadomestnih volitvah komunistični glasovi zelo padli

Pariz, 1. septembra. Danes ima Pariz senzacijo, da je bil v 16. pariškem okrožju izvoljen za poslanca bivši policijski prefekt Chicpac, kojega izvolitev na Korsiki prošlega maja meseca je zbornica ljudske fronte razveljavila. Ta okraj je aristokratski in je postal prost, ker se je njegov prejšnji zastopnik financa minister de Lasteyrie mandatu odpovedal. Chicpac je najhujši nasprotnik ljudske fronte in je vodil agitacijo izrecno z geslom proti komunizmu. V svojem volilnem razglasu je zapisal: »Moja kandidatura je odločno antikomunistična manifestacija. Francija bo šele potem svobodno dihal, če se bo boljševiški strup odstranil iz njenega duha in dežele. To delo, kateremu sem

se posvetil, odkar je bila ustanovljena tretja internacionala, zahtevam danes združitev vseh nacionalnih sil, ker le to more prinesiti Franciji mir in varnost. Komunizem pa pomeni notranjo in zunanjo vojsko. Ne bom nehal razkrinkovati agentov komunizma in špijonov, ki zlorabljajo dobro vero francoskega naroda. Moja kandidatura pomeni odpor proti vsem diktaturam in udanost svoboščinam v gospodarskem in verskem pogledu.

Na Korziki, in sicer v Ajacciu je pri nadomestnih volitvah za Ciappeom zmagal nacionalist Fraissinet proti Landryju, ki je bil kandidat leveice.

Še večjega pomena so nadomestne volitve v

Riomu v Auvergni, kjer je pri nadomestnih volitvah zmagal nacionalist Ratelade nad socialistom Varennejem. Ljudska fronta je bila selaj popolnoma razcepljena in je imela štiri kandidate, ki so pa vsi propadli.

V vseh teh okrajih je število komunističnih glasov občutno padlo. To je očitno rezultat iznenadenja in ogorčenja, s katero francoski človek gleda dogodke v Moskvi, ki razderajo duha, kakršnega Francija, domovina osebnostne in družstvene svobode, ni vajena. Sploh vlada v vrstah ljudske fronte precejšnja pobitost, ker se je pokazala, da je komunizem, ki hoče človeštvo zediniti, sam globoko razcepljen.

Strahovit bombardma Iruna

Beli delajo z nemškimi in italijanskimi letali Rdeči pa se branijo s francoskim orožjem

Henday, 1. sept. c. Danes zjutraj ob 6 se je začelo splošno bombardiranje Iruna. Najprej so začeli belí streljati s topovi, in sicer tokrat od druge strani kot pa zadnji čas. Ker so beli izprevideli, da ob cestah ne bodo mogli vdreti naprej, ker so jih rdeči preveč utrdili, so zadnje dni zvelikli beli svoje topove na okoliške hribe in hočejo sedaj čez te hribe vdreti rdečim postojankam za hrbet. Beli hočejo predvsem zavzeti hrib San Martial, ki je tik nad Irunom. Brž ke bodo beli zavzeli ta hrib, bodo tudi popolni gospodari Iruna in njegove usode.

Snoči je še hitro zasedalo vojaško sodišče v Irunu in obsojilo pet ujetih belih vojakov na smrt. Te vojake so že čez eno uro postrelili.

Zjutraj se je topništvo na obeh straneh razvilo v hudo streljanje. Topovi belih čet so obstreljevali z novih položajev, toda rdeči so medtem tudi dobili nove topove s silnim akcijskim radijem in prav tako močno odgovarjali na strele belega topništva. Tekom današnjega dopoldneva se bele čete še niso mogle vpeti na San Martial. Vlada letala so okoli 9 obstreljevala bele čete, okoli 11 pa so bela letala vrgla 6 silnih eksplozivnih bomb na Irun. Vsa ta letala so bila nemškega in italijanskega tipa. Vse bombe so zadele glavne točke. Ena bomba je zadel klub ljudske fronte in ga popolnoma razrušila. Pod ruševinami sta našla smrt dva tajnika kluba, ki sta opravljala permanence. Ena bomba je zadel tudi munijsko skladišče pri kolodvoru. Eksplozija je bila tolika, da je skoraj ves kolodvor porušen, toda ne ve se še, koliko je bilo ranjenih in mrtvih. V sosednem francoskem Hendayu so se hiše ves dan tresle zaradi eksplozij v sosednem Irunu.

Opoldne je streljanje nekoliko ponehalo in ta čas so izrabili oddelki mednarodnega Rdečega križa, pritekli čez mejo v Irun in pobrali žrtve in jih odnesli v francoske bolnišnice v Hendayu. Tekom popoldneva se je borba poostila. Bele čete hočejo pod varstvom svojih topov pod San Martialom vdreti rdečim za hrbet. Toda rdeči s svojimi novimi topovi silno razbijajo vrhove griča in razstreljujejo vse prehode. Vsako odprtino zasipavajo s strojnimi in Reuterjev dopisnik poroča, da je ogenj strojne tolik, da pomeni v vojaškem smislu tako streljanje pravo potratno orožje. Ni misliti, da bi bele čete lahko vdrele skozi ta svinčeni pas, predno brezmišelnim rdečim strelcem ne bi zmanjkalo streliva.

London, 1. sept. b. »Daily Herald« poroča, da se je upornikom pred St. Sebastianom posrečilo z naskokom zavzeti položaje na bregu Buruntea, s čemer je padla zadnja ovira za nadaljnji pohod proti St. Sebastianu. Vsi branilci tega položaja so pobiti.

London, 1. sept. b. Dopisnik »United Press« poroča iz glavnega stana v Burgosu, da je general Molle izdal povelje, da se morajo vse razpoložljive čete z guadaramskega bojišča premestiti proti Irunu in St. Sebastianu. Dokazano je namreč, da branilci Iruna in St. Sebastiana dobivajo pomoč iz inozemstva v izdatni meri. Čez francosko mejo se neprestano dobavljajo ogromne količine municije, ročnih granat, strojne in topov kalibra 75 cm. Zaradi tega je general Molle izdal tudi povelje, da

Dunajska vremen. napoved: Menjajoče oblačno in brez posebnih padavin.

ozirom na španske zadeve tako odločni, da se je moral celo Stalin pridružiti prepovedi izvoza vojaškega materiala v Španijo, kamor je poslal voditi revolucijo svojega najboljšega diplomata, Rosenberga.

Kakor udarec z jasnega neba pa je prišla obsodba in eksekucija ter strahovito preganjanje Ljenninovih tovarišev, ki jih Stalin pošilja v ječe, na morišča in pa v sibirskie tundre. Ta zadeva je jako zapletena. Najbolj bodo imeli prav tisti, ki sodijo, da je ta udarec Stalina sledil neuspehu španske zadeve, ki jo je bil prvi razpihal v požar Trocki s svojo četrtro internacionalo. Stalin je pač uvidel, da je akcija nestrpnega žida popolnoma pokvarila njegove račune, ki gredo za tem, da se boljševiški družabni red in svetovni nazor uveljavi postopoma, previdno in zavit v neke demokratske oblike zato, da ne bi izzval odpora in združene reakcije evropskega duha in kulture, ki je Stalinu bolj znana, nega Trockemu. Značilno je, da hoče sedaj Stalin izmenjati vse sovjetske diplomatske zastopnike v Evropi, ker po njegovih lastnih besedah niso bili toliko diplomati, kolikor povprečni strankarski agenti in priganjaci, ki so svoje delo opravljali tako nerodno, da so dali samó orožje v roke vsem, ki boljševizmu kot razdiralca zapadnih demo-

se vse razpoložljivo topništvo s Somosiere in Guadarami naperi proti Irunu. Glavni napad na to mesto bodo uporniki izvršili šele sedaj.

Bombardiranje Madrida

Henday, 1. septembra b. Davi so stopili uporniki na vseh črtah v ofenzivo. Uporniki so dobili v zadnjih dneh potrebne okrepitve in so dopremili tudi velike količine topov in municije. Razen pri Malagi in povsod vodijo krvave borbe. Glavni cilj belih sta zaenkrat Irun in St. Sebastian, kajti uporniki hočejo za vsako ceno preprečiti, da bi prišlo do intervencije tujih sil, obenem pa hočejo zapreti

Stalin in Ljenninova vdova

Stalin še ni dal aretirati Ljenninove vdove. Ljenninova vdova Krupka je dozdaj stanovala v Kremlju blizu Stalina. Krupka se je namreč podala k Stalinu in ga prosila za milost za Zinovjeva in njegove tovariše. Stalin se je zaradi tega hudo raztogotil in ju surovo odsvolil. Nato ji je poslal v podpis izjavo, v kateri ona odobruje usmrtilitev zarotnikov. Krupka pa je izjavo raztrgala in dejala: »Jaz tega zločina nočem biti kriva. Rajši delim usodo Zinovjeva, preden izdam spomin nanj. Vem, da delam v smislu Ljennina.«

Nato je hitro pobrala svoje stvari in zapustila svoje stanovanje z besedami: »Ne morem več bivati pod eno streho s Stalinom.« Ne da bi se je kdo upal zadržati, so se vrata Kremlja za njo zaprla. Sedaj biva pri nekem starem prijatelju Ljennina.

Stalin bi Krupsko rad zaprl, se pa boji, da ne bi s tem izpraznilnega dela delavstva še bolj razburil. Vendar pa je dal poveljniku GPU nalog, da zbira proti Krupski material.

Položaj v Rusiji nevaren Rdeča armada v pripravljenosti

London, 1. sept. b. Iz Sovjetske Rusije prihajajo vedno bolj alarmantne vesti, ki potrjujejo, da je država v nevarnem preobratu. Vse kaže, da se

Zakaj je šel Titulescu? Ker je vodil preveč sovjetofilsko politiko

Bukarešta, 1. sept. Razlogi, da je bil od mesta zunanjega ministra in iz vlade sploh odstranjen Titulescu, so sedaj prilično jasni.

Ko so se v Romuniji nedavno godili fašistični nemiri, je Titulescu bil za to, da se fašistični pokret energično potlači. V tem primeru bi bilo treba odstraniti ministra za notranje zadeve Inkuleca in ministra za pravosodje Popa. To namero pa je predsednik vlade Tatarescu preprečil in dosegel, da je bila sestavljena nova vlada, v kateri ni več Titulescu, pač pa sta tako Inkulec kakor Pop ostala

la v njej, čeprav sta oba dobila druga resora.

Odstranitev Titulescu je odjeknila tako v onih državah, ki so zaveznice Romunije, kakor v protiruskem bloku, to je predvsem v Nemčiji, Italiji in Poljski, kjer Titulescu ni užival simpatij, oziroma so ga silno napadali, dočim sta Francija in Rusija z državami Male antante in Balkanske zveze smatrle Titulescu kot neobhodno potrebnega v evropski politični konstelaciji. Zato smatrajo v zavezniških državah Romunije, da je z odstranitvijo gosp. Titulescu avtoriteta Romunije doma in v inozemstvu znatno oslabiljena. Vendar pa je izjava predsednika vlade Tatarescu, da bo zunanja politika Romunije ostala slejkoprej ista in da se bo predvsem naslanjala na Francijo, precej potolažila vse, ki so se bali, da ne bi Romunija zašla na kakšno stranpolo. Tatarescu je namenil Titulescu mesto poslanika v Londonu, kar je Titulescu nekaj časa že bil, kakor tudi mesto stalnega romunskega delegata v Ženevi. Titulescu, ki je medtem zbolel in se zdravi na francoski rivijeri, pa tega mesta najbrž ne bo sprejel, ker se misli postaviti v odločno opozicijo proti vladi g. Tatarescu.

Poljsko-romunski odnošaji se bodo sedaj zopet izboljšali

Nemški in italijanski listi seveda odstranitve Titulescuja pozdravljajo, ker je bil nemški in italijanski politiki trn v peti. Pa tudi poljski listi so zelo zadovoljni. Oficijozni »Kurier Poranny« Titulescu hudo napada, češ, da je vodil popolnoma egoistično osebno politiko samo zato, da je ohranil portfelj ministrstva za zunanje zadeve. On da je sklenil celo šumo garancijskih paktov, med drugim tudi z Rusijo, samo zato, da bi zadovoljil svojo osebno častihlepnost, ki je zahtevala vedno kakšen, čeprav samo navidezen uspeh. Titulescu, tako

Nadaljevanje na 2. strani spodaj.

Jesenski velesejem odprt

V znamenju slovenskega lesa, sodobnega vrta in živalskega parka

Gospod ban dr. Marko Natlačen odvarja letošnje razstavo »Za naš les«. V ozadju zastopnik kralja polkovnik Mihajlo Bakič ter knezoškofa dr. Rožman in dr. Tomažič.

Ljubljana, 1. septembra.

Danes so se zopet odprla vrata ljubljanskega velesejma, ki ne zasleduje pri svojih jesenskih prireditvah samo gospodarskih ciljev, ampak skuša pokazati tudi druge panoge našega narodnega udejstvovanja, da dobi tako najširša javnost pregled o vsem našem gospodarskem in kulturnem delovanju na teh razstavah. Letos je razstava predvsem v znamenju lesne razstave in razstave pod naslovom »Sodoben vrt«, ki vzbujata splošno pozornost in sta privlačni za naše najširše občinstvo, ki bo našlo na njih mnogo poučnega in potrebnega.

Ob 10 so se zbrali na sejmishču odlični predstavniki našega javnega življenja. Prispele je zastopnik Nj. Vel. kralja Petra II. in kneza namestnika Pavla g. polk. Mih. Bakič, ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, ki je zastopal častnega predsednika razstave ministra za gozdove in rudnike g. Gj. Jankoviča, notranjega ministra dr. Korošca, in ministra trg. in ind. dr. Vrbaniča, prišla sta tako ljubljanski kot mariborski škof dr. Gregorij Rožman in dr. Ivan Tomažič, nato pa so prišli še zastopniki ministra vojske in morn. podpolk. Bož. Jordanič, prometnega ministra ravnatelj dr. Fatur, gradbenega nač. ing. Skaberne, finančnega ravnatelj dr. Sedlar, poštni ravn. dr. Vagaja, podžupan ljubljanski dr. Vl. Ravnihar, župan mariborski dr. Juvan, celjski Mihelčič, župan Gradca Hans Schmied, gl. urednik Slovenca dr. J. Ahčin, višji držav. tožilec dr. Kravina, v zastopstvu predsednika apelacijskega sodišča g. Mastnak, francoski konzul g. Remerand, gerent avstr. konz. g. Künzel, čsl. konzul g. Minovsky, v zastopstvu ital. gen. konzula g. Tenenzi, komisar zbornice g. dr. Fr. Logar itd.

Nato je zbrane goste nagovoril predsednik ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač, ki je posebej pozdravil navzoče odličnike z zastopnikom Nj. Vel. kralja na čelu.

Govor g. Bonača

Z našimi jesenskimi prireditvami smo si nadelali nalogo, da nazorno prikažemo našo ustvarjajočo silo in naš napredek na raznih področjih našega gospodarstva in naše kulture in da se našemu občinstvu in zlasti mladini nudi vpogled v raznovrstno poučno gradivo, kar je tem važnejše, ker nimamo tehnoloških muzejev, kakor jih imajo druge države. Sprito izrazilo kulturno-propagandnega značaja teh naših jesenskih razstav je delo prirediteljev dokaj težavno. Saj morajo nuditi vedno kaj novega in aktualnega, da ohranijo zanimanje pri dosedanjih naših zvestih posetnikih ter privabijo nove množice obiskovalcev. Jasno je, da more razstava samo pri obilnem obisku v polni meri izpolniti svojo propagandno nalogo. Sprito dosedanjih pestrih programov naših jesenskih razstav, ki so občinstvu nadvse ugajale ter dosegle pričakovani moralni uspeh, so morali prireditelji letošnje razstave vložiti tem več truda, da nudijo zopet kaj zanimivega in samoniklega. Nadejam se, da bo našel njihov trud v vsej naši javnosti svoje zaslužen priznanje.

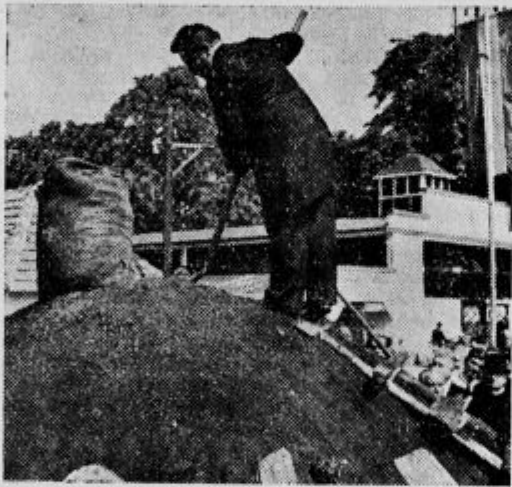
Glavna programna točka letošnjega jesenskega velesejma je naše lesno gospodarstvo. Prikladnejšega in aktualnejšega programa si naši prireditelji ne bi mogli izbrati. Vsled težke krize, ki je zajela našo lesno trgovino in industrijo, je prišlo okrog 140.000 malih gozdnih posestnikov v Sloveniji ob svoj glavni zaslužek. Izvoz našega lesa je koncem pretečenega leta vsled sankcij skoraj popolnoma prenehal. S tem je bila naša najvažnejša gospodarska panoga katastrofalno prizadeta. Obenem pa nazaduje tudi domača poraba našega lesa in to v korist raznega nadomestnega materiala. V tej težki situaciji moramo pogumno in vztrajno delati na to, da priborimo našemu lesu zopet njegova naravna tržišča. Obenem pa mo-

ramo iskati nova pota za čim obilnejšo porabo našega lesa doma, in baš to poslednje je glavni smoter letošnje prireditve. Organizacijo te razstave so izvedli izkušeni strokovnjaki z neumornim g. ing. Rustio na čelu. Vsem, ki so tako po-
žrtvovalno sodelovali pri organizaciji te pomembne razstave, gre naša iskrena hvala. Naj mi gospodje sodelavci ne štejejo v zlo, da se vsakemu imenoma ne zahvalim. Dovoljeno pa mi naj bo, da se na tem mestu posebej spomnim g. inšpektorja ministrstva za šume in rudnike ing. Kraljeviča, ki je v odlični meri pripomogel k uspehu današnje razstave. Naj bi ta skrbno pripravljena razstava obrodila bogate sadove v dobrobit vsega naroda.

Zasluzeno pozornost bo gotovo vzbudila tudi obsežna vrtnarska razstava, katero so priredili vrtnarji-amaterji pod vodstvom g. ravnatelja Lapa. Saj je ljubezen do cvetja globoko ukoreninjena v srcu našega naroda.

Naši senčni gozdovi in naša sončna polja so polna življenja. Nekaj takega življenja je prenešenega na ta razstaveni prostor. Od orjaškega kočevskega medveda do brhke srnice, od planinskega orla, kralja naših višin, pa do nežne sinitice, vse to Vam pokaže domači živalski park, ki je priključen lesni in gozdarski razstavi.

Kakor običajno, je tudi letos zastopana mala obrt in reja malih domačih živali, s čimer pa še nisem izčrpal pestrega sporeda letošnje jesenske prireditve.

Gospod ban dr. Marko Natlačen vsipa v ogljarsko kopo žerjavico in jo tako prižiga. Kopa bo gorela ves čas, dokler bo trajala razstava.

Prijetna dolžnost mi je, da izrečem svojo iskreno zahvalo za podporo, pomoč in naklonjeno sodelovanje vsem oblastem in korporacijam, zlasti ministrstvu za šume in rudnike, ministrstvu za trgovino in industrijo, kr. banski upravi in Narodni banki.

Tudi sedanji velesejmski prireditvi je pokrovitelj naš ljubljani mladi vladar, Nj. Veličanstvo kralj Peter II. (Godba je zaigrala državno himno, katero so vsi navzoči poslušali stoji.)

Pozivam Vas, dragi gostje, da zaključimo v domoljubnem zanosu našemu ljubljensmu kralju trikratni »Živjoc«!

Govor g. ing. Rustje

V obširnem in izčrpnem poročilu je predsednik odbora za lesno razstavo g. ing. Rustia podal sliko razstave, katera ima predvsem namen pokazati porabo lesa in drv v najširšem pomenu. Po-
budo za to prireditev je dala kriza našega lesnega

gospodarstva, zlasti pa zadnje sankcije, ki so najbolj prizadele našo Slovenijo. Navajal je podrobne številke o našem izvozu lesa. Razstava hoče pokazati, da se da našemu lesu prejšem povečati poraba doma, v stavbarstvu, gradbah lesenih hiš, tlakovanju cest, s porabo drv in oglja kot pogonskim sredstvom ter v kemični industriji. Tu so druge države pokazale že izreden napredek. Naše kmeljtstvo bi lahko imelo velike koristi, če bi le poraba lesa narasla.

Ban dr. Natlačen odpre razstavo

Nato je ban g. dr. Marko Natlačen z naslednjim govorom proglasil razstavo za odprto:

Slišali smo obširno in izčrpano poročilo, ki ga je ravnokar podal predsednik razstavnega odbora vsedrjavne lesne razstave gospod ing. Rustia o stanju gozdarstva, lesne trgovine in lesne industrije v naši državi in o težkih prilikah, s katerimi se mora že nekaj let soočiti lastnik gozda, lesni trgovec, lesni industrijec in vsi oni, katerih preživljanje je zavisno od gozdnega gospodarstva, odnosno od lesne trgovine in industrije. Naznačil je tudi pota in sredstva, kako naj bi se temu težkemu stanju odpomoglo. Temu poročilu je prav za prav težko podati še kaj bistveno važnega. Po-
udaram naj le še tole:

Važno gozdnega gospodarstva za našo državo dokazuje najjasnejše samo dejstvo, da obsegajo gozdovi skoro eno tretjino vsega površja kraljevine Jugoslavije, a važnost gozdnega gospodarstva za Slovenijo nam izpričuje okolnost, da služi 46 odstotkov površine naše banovine baš gozdni kulturi.

Kako odločilnega značaja je gozdno gospodarstvo za nas v Sloveniji, pa nam dokazujejo dalekosežne motnje, ki so nastopile v našem splošnem gospodarstvu in v našem socialnem življenju tekom zadnjih leta kot posledica sankcij.

Kraljevska vlada, ki podpira z veseljem vsako zdravo iniciativo za zboljšanje gospodarskega in socialnega življenja in ki se tudi sama trudi, da bi se trajanje sedanje krize čim bolj olajšalo in skrajšalo, spremlja z vsemi simpatijami delo razstavnega odbora vsedrjavne lesne razstave. Pooblaščen od častnega predsednika razstavnega odbora g. ministra za šume in rude Djure Jankoviča, od g. ministra notranjih del dr. Korošca in g. ministra trgovine in industrije dr. Milana Vrbaniča, pa tudi v svojem imenu izrekam razstavnemu odboru za njegovo požrtvovalno delo popolno priznanje in zahvalo ter mu k odlični izvedbi razstave od srca čestitam. Kot ban dravske banovine moram še posebej dati izraza svojemu veselju in zadovoljstvu nad tem, da se ta vsedrjavna lesna razstava vrši ravno v Ljubljani, na sedežu banovine, ki ji imam čast načelovati. Željo, naj bi napor, ki jih je imel razstaven odbor s to prireditvijo in požrtvovalnostjo, s katero je razstaven odbor to prireditev pripravil, obrodil obilnih dragocenih sadov in doprinesel čimveč k zbolšanju našega gospodarstva in socialnega življenja, proglašam, da je jesenska razstavnica prireditev ljub-

ljanskega velesejma, nazvana »Za naš les«, odprta!

G. ban prižiga ogljarsko kopo

Po oficialnem začetku razstave so se gostje podali na ogled posameznih oddelkov. Najprej so si ogledali lesno razstavo, kjer so se zelo dolgo zadržali pri bogatem razstavnem materialu in posebno pregledali vse razstavljene predmete. Po ogledu paviljonov je predsednik velesejma g. Bonač zaprosil bana g. dr. Natlačena, da bi zažgal ogljarsko kopo ki stoji na središču velesejma. Ogljar je dal v roke g. banu lopato, na kateri je bilo žareče oglje, g. ban pa je stopil po lestvi na vrh kope in spustil vanjo žerjavico, tako da se je lahko začelo ogljarsko delo. Simbolična gesta, ki je pokazala, kako najvišji zastopnik v naši banovini pojmuje pomen dela, je vzbudila pri vseh živahno odobravanje.

Sodobni vrt

Izredno veliko je bilo tudi zanimanje za razstavo »Sodoben vrt«, kjer so goste vodili po razstavi ravn. g. Lap, nadzornika gg. Humek in Štrekelj, tajnik g. Rozman, ing. Mesar in drugi. V prvem delu razstave so razstavljene najrazličnejše cvetlice od eksotičnega lotosa pa do naših najlepših vrtnic in nageljnov. V drugem delu pa so urejeni vzorni vrtovi, med katerimi sta uredili dva vrta dve veliki graški tverdi: Gottfried Kern in K. Ecker Velika je razstava mestne vrtnarije itd.

Razstava »Sodobni vrt« bo v teku trajanja velesejma pokazala vsak dan drugo naše cvetje. Prva dva dni 1. in 2. septembra bodo razstavljene naše najlepše vrtnice in nagliji, dne 4. in 5. pridejo na vrsto begonije, 6., 7. in 8. bomo videli dalije, v zadnjih dneh pa bo razstavljeno razno drugo cvetje.

Po končanem ogledu je bil gostom prirejen mal prigrizek v prostorih tverde Rozman, ki je gostom izredno dobro postregla z jedjo in pijačo.

Naš živalski vrt

Zal kljub velikim prizadevanjem še do danes nimamo v Ljubljani živalskega parka, kakor ga imajo druga mesta in mnogi ljubljanci hite v tujih mestih ogledati si živalske vrtove, katerih nimamo doma, pa je zanje veliko zanimanje in so nam nujno potrebni zlasti za mladino.

Društvo »Noe« je preuredilo daleč tja gori proti Rožniku lep živalski park, kjer pa ne vidimo tesnih kletk in v njih živali, ampak so živali popolnoma proste na velikih prostorih parka. To lahko vidimo najrazličnejše zveri od malih do velikih, po parku se sprehajajo tudi manjše živali. Ptice so spravljene v velikih volierah, kjer je prav vse v Ljubljani: od ponosnih planinskih orlov pa do najmanjših drobnih in koristnih ptic. Med njimi so prav redki eksemplariji, ki žive v naših krajih, pa jih na tisoče naših meščanov še ni videlo, pa tudi mnogi naši deželani ne. Zbrane so vse naše ptice pevke in je v živalskem parku vedno živahno. Še proti večeru ne utihnejo živalski glasovi.

Posebnost razstave pa je 20 m dolg bazen, ob katerem živijo vodne ptice, ki razkazujejo številnim gledalcem svoje umetnine. Staro in mlado rado postaja pri ogledu parka. Tako velike in skrbno pripravljene razstave še nismo videli in samo čestitati je prirediteljem.

Slovenski jezik v goriških in tržaških cerkvah

Gorica, 1. septembra.

Dne 26. avgusta je goriški kvestor poklical k sebi župnika stolnice in cerkve sv. Ignacija (na Travniku), kjer je doslej bila pridiga in petje v slovenskem jeziku. Izjavil jima je, da v goriškem mestu prepoveduje slovenske pridige, petje in sploh rabo slovenskega jezika v cerkvi. To je utemeljeval, češ, da vsi ljudje znajo italijansko. S tem bo prizadetih okrog 10.000 slovenskih vernikov v Gorici.

Do sedaj so svetne oblasti uradno prepovedale slovenski jezik v Slov. Benečiji (32.000 duš), v Trstu (50.000 duš) in tukaj 10.000 duš), tako da je v ozemlju, kjer je okrog 100.000 Slovencev, popol-

noma prepovedana raba slovenskega jezika, kar je v opreki s členom 22 konkordata, ki dovoljuje rabo manjšinskega jezika v krajih, kjer biva prebivalstvo neitalijanske narodnosti. Prebivalstvo in duhovščina napeto pričakujeta, kako bo cerkvena oblast odgovorila na ta najnovejši prelom konkordata.

Kakor smo k tej vesti naknadno zvedeli, je bila v Trstu raba slovenskega jezika v cerkvi res prepovedana. Toda ta prepoved je medtem bila že preklicana in so v nedeljo v Trstu že zopet imeli službo božjo s slovensko pridigo in slovenskim petjem. Zato upamo, da bo gorenja prepoved tudi v Gorici preklicana.

Smrt med otroško igro

Ljubljana, 1. septembra.

Danes dopoldne je več dečkov odhitelo v jeseniško gmajno, kjer ima športni klub »Bratstvo« svojo nogometno igrišče. Med dečki je bil tudi 14 letni Albin Zemva, ki je letos nameraval obiskovati III. razred jeseniške meščanske šole. Nesrečno naključje pa je hotelo drugače. Ubogi fant pač ni slutil, ko je razigrane volje in smehljajočega se obraza odhajal od doma, da gre naravnost v — smrt.

Med igro je Albin splezal na visoko bukev. Nenadoma pa je presunljivo kriknil, zakrilil z rokami in strmoglavil z višine na tla. Pri padcu je dobil hude notranje krvavitve in tudi zunanje poškodbe. Dečki so takoj stekli k njegovemu očetu in mu sporočili žalostno vest. — Oče je poklical

zdravnika dr. Kržana, ki je dečka preiskal in uvidel, da je potrebna takojšnja operacija. Položil je ponesrečenega dečka na svoj avtomobil in se odpeljal z njim in njegovim očetom proti Ljubljani. Pa je bil ves njegov trud in vsa njegova požrtvovalnost zaman. Albin je spotoma — med mitnico in policijsko postajo v Siški — izdihnil. Namesto v bolnišnico je dr. Kržan moral odpeljati mlitka na ljubljansko reševalno postajo, kjer poklicana uradna komisija pač ni mogla drugega ugotoviti kot smrt po nesrečnem naključju. Oče je s solznimi očmi strmel v blede obraz ljubljenskega sina in tiho poihteval pred se, s težko preizkušenim očetom, ki je na tako tragičen način izgubil svojega marljivega in nadebnega Albina, sočustvujejo vsi, ki so dečka poznali.

Velik požar pri Kamniku

Valjčni mlin zgorel

Kamnik, 1. septembra.

V Kamniku že dolgo ni bilo požara, zato je izzvala veliko pozornost gasilska tromba, ki se je oglasila v noči od nedelje na ponedeljek. Gorel je na Bakovniku znani Cuzakov hlev, ki je zdaj v lasti g. Jerneja Berleca. Hlev je bil lesen in še preden so dobili opazili ogenj, je bila slamnata streha vsa v plamenih. Sosedje in domači so brž rešili iz obokanega hleva tri glave živine in prašiče, posloplje pa je do tal pogorelo. Dupliški in kamniški gasilci so bili naglo na delu, vendar pa se ni dalo kaj rešiti, ker je bilo posloplje brž žrtev plamenov.

Včeraj zvečer, komaj so se ljudje legli k počitku, pa jih je spet spravil pokonci presunljivo glas gasilske trombe. Trobentač je dirjal po Kamniku pozival gasilce k zboru, zakaj požar je bil nevaren. Gorel je namreč veliki Vavpotičev valjčni mlin in pretila je huda nevarnost za sirsno skupino hiš in gospodarskih poslopij.

Mlin je začel goriti okrog pol 11 zvečer. V Vavpotičevi krčmi je bilo še polno gostov, saj je bila v nedeljo v Šmarci žeg. nedelja in tod je naveda, da domači in ožjiznaci zaključijo tak praznik v ponedeljek. Naenkrat krik »ogonj!« in vsi so planili pokonci. Iz strehe mlina je vstal oblak dima, ki so ga že razsvetljevali ognjeni zublji. Gostje so imeli v skladišču mlina spravljena koleša in so hiteli reševati. Zadnji čas, kakaj notranjščina mlina je bila že vsa v ognju, ki je divjal s strahovito silo.

V skladišču je bilo še pol vagona sladkorja v zabojih, ki so jih v največji naglici znosili ven, skladišče žita in moke pa je že gorelo. Baš v soboto so k prejšnji zalogi pripeljali vagon pšenice, ki je zdaj vsa zgorela. Tudi pol vagona mleviskih izdelkov je postal žrtev divjega elementa.

Gasilci iz Duplice so bili najprej na mestu. Imeli so mnogo truda, da so prišli v tako kratkem času do cevi, ki so se od jutranjega požara še sušile v stolpu. K sreči pa teče potok Mlinščica tik poleg mlina in so lahko takoj stopili v delo. Najprej so zavarovali sosedna poslopja, ki so bila v veliki nevarnosti, da se vnamejo. Veliko Vavpotičevo poslopje s stanovanjem, parno pekarno, trgovino in krčmo je komaj 6 m oddaljeno od mlina, 20 m daleč je s slamo krita Boltova hiša, vzporedno z mlinom pa Vavpotičevo gospodarsko poslopje. Sicer je veter pihal vstran od teh poslopj, vendar pa so iskre letele daleč naokrog in je bila nevarnost, da se v taki bližini že od same vročine vname Dupliški gasilci, katerim so kmalu prihiteli na pomoč še gasilci iz Homca, so najprej omejili požar, nato pa pričeli gasiti ogenj. Stotine gledalcev, ki so prihiteli na kraj požara od vseh strani, so imeli priliko videti izvežbanost obeh podeželskih gasilskih čet, ki sta res prevdarno in energično naskočili gorečemu posloplju. V pol ure je bil ogenj udušen, tako da radomajskim in kamniškim gasilcem ni bilo več treba nastopiti.

Pogled na mično razstavo, ki jo je priredilo društvo »Noe«. Slika nam kaže štoklje in druge vodne ptice sredi razstavnega prostora ob vodnem bazenu.

Boljševiška trgovina z ljudmi

Nedavno je minilo deset let, odkar so romski orožniki ob izlivu Donave odkrili čudno najdbo. Zapazili so namreč, da so imeli ribiči polno orožja. Preiskava je dognala, da so dobili ribiči na tisoče pušk in samokresov z nekega francoskega parnika, ki je bil na vožnji od Marseilla do ruskega pristanišča ob Črnem morju, nasel na sipino.

Tega skrivnostnega parnika ni bil naročil nihče drugi ko sedanji ruski zunanji minister Litvinov, ki je bil v imenu ruskih revolucionarjev v Parizu in je pri francoskih tovornikarjih naročil orožje, da bi ga odposlal boljševiškim organizacijam v Transkavkazijo. Tako se je izkazalo že tedaj, kako Sovjetija pošilja orožje v razne države za vstaje. Toda ne le boljševiki, marveč tudi socialisti druge internacionale so neznansko delavni in vneto pomagajo svojim rdečim bratom.

Najemanje vojakov

Vse marksistično časopisje navdušeno poziva na udeležbo bojev v Španiji, kjer na tisoče oslepelih proletarcev izgublja življenje. Pisarne delavskih zadrug in političnih zvez so se spremenile v najemališča za rdeče prostovoljce in tihotapstvo z orožjem. V marksističnih društvih vsega sveta nabirajo denar za pospeševanje bratovrnega klanja. Marksisti so v zvezi s tihotapci z orožjem, da na vse mogoče načine spravljajo orožje in streljivo v Španijo.

Zupan v Antwerpenu, znani vodja socialistov, Huysmans, je dovolil nabiranje prispevkov po cestah za špansko ljudsko fronto. Iz Mehike so že na poti prostovoljci, denar in polna ladja orožja in municije za Španijo. Iz Rusije, Anglije, Belgije, Francije, Združenih držav je že prišlo več milijonov pezet v Madrid.

Francoski vodja zbiranja rdečih prostovoljcev za Španijo je komunistični pisatelj Malau, ki je bil zaradi neke umetniške kraje obseden na ječo v Indokini. Predvsem nabirajo potrebnih pilotov za rdečo Španijo, ki bi pripeljali letala iz Francije v Španijo.

Francoski »vodja miru«, Basch, je nedavno

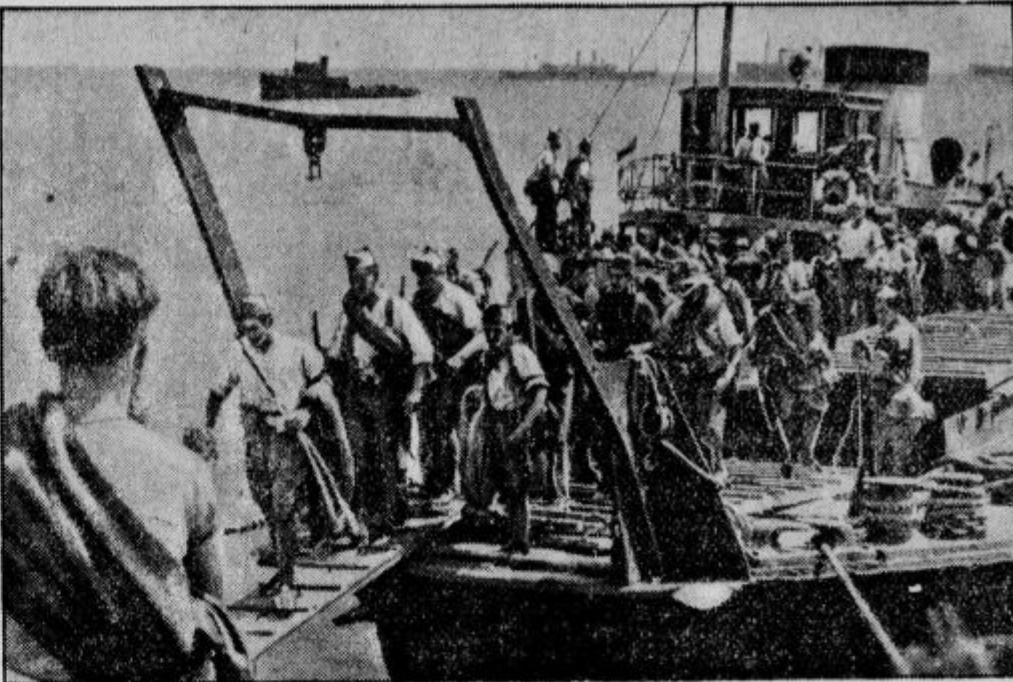
poslal v Barcelono 160 rdečih najemnikov. Marzejski španski konzul pa je že odposlal 3000 prostovoljcev za rdečo Španijo. Čim delj prideš v južno Francijo, tem hujša je marksistična pijanost. Toulouse, Bayonne, Biarritz, Perpignan, Marseille, Hendaye so zbirališča za rdeče prostovoljce in orožje. Po kavarnah teh mest se zbirajo hijene za bojne kupčije, ki jih je videti povsod, kjer donasata vojna in državljanska vojna žalosten dobiček. Zdaj barantajo z marksisti, lani so barantali z ne-gušem v Džibutiju.

Namesto kruha — granate

V sovjetski Ukrajini so se uprli zaradi — lakote. To pa meče kričečo luč na razmere v Sovjetiji in na vso bedo in nadlogo, ki boljševiški mogočniki tišijo v njih ruski narod, ki rusko zemljo in rusko ljudstvo izrabljajo v to, da iz ljudi kujejo orožje za anarhistično svetovno revolucijo. Tako bodo navzlic očitni lakoti, ki zaradi nje ječi ruski narod, iznova povečali oboroževanje, saj je za boljševike orožje večjega pomena ko življenje ljudi. Saj je tudi doslej isti boljševizem že v onih letih, ko je na milijone ljudi v Rusiji umrlo od lakote, izvažalo iz države krušno žito, da ga je zamenjavalo za pripomočke, s katerimi je dvigalo industrijo orožja v državi.

Večkrat je svet že pokazal na te razmere v Sovjetiji. Zlasti je omeniti pozive kardinala In-nitzerja, ki je bil jeseni l. 1933. prevzel vodstvo pomožne akcije ne glede na verstva za vse lačne v Rusiji. Boljševiki so cinično odgovorili na poziv kardinala, ki se mu je pridružil tudi anglikanski nadškof, s tem, da so prepovedali vsakršno živilsko pošiljatev v Sovjetijo. Saj so morali potlačiti bedo zlorabljenega naroda v grobno tišino, če naj se jim posreči oboroževanje za svetovno revolucijo!

A zdaj se je zasluženo ljudstvo vendarle dvignilo. Kako neznanski mora biti že obup tega naroda, da se upa postaviti po robu rdeči armadi! Seveda ne bo ta upor spremenil ruske usode. A ko blisk obžarja bistvo boljševizma, ki iz lakote in iz obupa ruskega naroda izdeluje granate in gradi brodovja bombnih letal.

Ponesrečeni pristanek na Mallorci. Na obrežje balearskega otoka Mallorce je prispelo več barcelonskih rdečih čet, ki so hotele zavzeti otok. Toda beli so jih popolnoma premagali.

Skrivnosti zemlje - dragoceni radij

V zadnjih 35 letih je znanstveno raziskovanje našlo več kemičnih snovi, ki so njih najmanjši zidaki, atomi, popolnoma različni od vseh drugih prvin. Atomi novih snovi niso stalni in nerazrušljivi, marveč se v sebi večno razkrajajo, pri čemer pa nastajajo jako močni učinki radi njih izžarevanja.

Orjaške številke.

Radij je veličanska izrednost tega sveta in ga plačujemo po čudovitih cenah. Na leto ga pridobi ves svet približno 30 gramov! To je pa že veliko, če pomislimo, da smo mogli doslej pridobiti le nekaj več ko 100 gramov radija v obliki raznih soli. Pravijo, da iz vseh zalog sveta ne moremo dobiti več ko 700 do 800 gramov čistega radija, kakaj, najdišča za radij, v raznih vrstah kamnov in predvsem v morski vodi, so tako malenkostna, oziroma, tako razredčena, da so pri sedanjem razvoju tehnike sploh brez pomena.

Kakšne mogočne sile delujejo pri večnem razpadanju radijevih atomov, ki nanje ničesar ne vpliva, da bi morali razpadati, nam pojasni nekaj števil: Pri razpadanju enega samega grama radija se proizva v enem letu toliko toplote, kolikor bi je bilo zadosti, da bi se za eno stopinjo segrelo 1200 kg vode. Neznansko množino te toplote bomo šele dojmili, če prej vzemo, da je energija, ki se sprosti pri razpadu enega grama nitroglicerina (dinamita), osemstokrat manjša, ki se pa poraja seveda prej ko v desetstotinki ene sekunde. Skrivnost je, kakaj se ta veličanska množina energije tudi pri radiju ne sproži naenkrat. Vendar je ta skrivnost skoraj takšna kakor ta, kakaj nam tudi sonce, ki že 6—20 tisoč let vedno enako toplo sije, ne odda naenkrat vse svoje toplote! Če bi sonce tako postopalo, bi bilo že čez 500 let ledeno. Če pa presojamo izžarevanje sončne toplote na podlagi delovanja radija, potem bi moralo biti v 1000 kg sončne gnote poldrugi gram radija in to je milijonkrat več, kakor pa ga je sorazmerno v zemlji. A tudi to je še vedno toliko, da se v 1 uri razvije 500 milijonov kalorij, to je številka, ki je za toploto v sredini zemlje gotovo velikega pomena, ki jo pa na površju zemlje še zmeraj preseže moč sončnega izžarevanja.

900 milijonov let staro kamenje.

S proučevanjem raznih prirodnih zakonov o kemičnih sestavinah in njih razpadanju, moremo približno sklepati o starosti zemlje ali vsaj o starosti raznih vrst kamenja. Tako je na primer stara smolnata luskavica v Joachimstalu na Češkem krog 900 milijonov let. S tem je pa tudi dognana starost tistih dob, v katerih so sploh te rudnine. Na podlagi teh opazovanj si lahko mislimo, da je zemeljska skorja stara tri milijarde let in da biva jo že poldrugo milijardo let živa bitja na zemlji.

Ta Joachimstalska smolnata luskavica je bila tista rudnina, s katero so se začela zgodovinska dela slavne Madame Curie. Medtem so pa našli v Belgijem Kongu rudnine, ki vsebujejo veliko več radija ko v Joachimstalu. Iz 30 do 40 ton kongške rudnine dobijo v Oolenu pri Antverpnu kjer je svetovno središče za radij, krog 1 gram radija.

Najčudovitejša cerkev na Francoskem

Blizu Nantesa, 60 km od Pariza, je na kredasti pečini, na desnem bregu Seine, vasica Haute-Isle. Med hišami Haute-Islea, ki ima komaj 50 ljudi, štrli čuden zvonik v nebo. Cerkev pa ne vidiš nikjer.

Šele, če se približaš, vidiš, da vodijo ob vznožju stolpa stopnice v cerkev, ki je vsekana v skalo. Cerkev je iz l. 1670, ko so prihajali prebivalci iz votlin v skalah, kjer so prej prebivali. V Touraini pa še dandanes živijo ljudje po skalnih votlinah.

Cerkev, ki je zares prav v skali, je 23 m dolga in 8 m visoka. Na južni strani je pet oken in vrata. Cerkvena ladja je brez okrasov, le kor te siromašne cerkvice ima umetnine izredne lepote.

Oltarska, lesena stena ima krasno izrezljane stebre. V sprednji steni je slika, brčkone Murilova, ki predstavlja vnebohod. Lepa lesena rešetka je med korom in ostalo cerkvijo. Obe umetnini sta prišli iz kapele justične palače iz Rouena in sta gotski mojstrovini.

Le dvakrat na leto je v tej čudoviti cerkvi služba božja: o binkošti in o vseh svetih. Časih pa je maša tudi opolnoči na Silvestrovo. Vasica Haute-Isle je večinoma last dr. Gaudicharta, ki si je zraven cerkve, na griču, postavil čudovito hišo v gotškem slogu.

Na sodišču: »Saj ste vedeli, da nimate denarja!«
»Sem.«
»Zakaj ste pa potem toliko zapili?«
»Da bi skrbi pozabil.«
»Kakšne skrbi?«
»Kako bom pijačo plačal.«

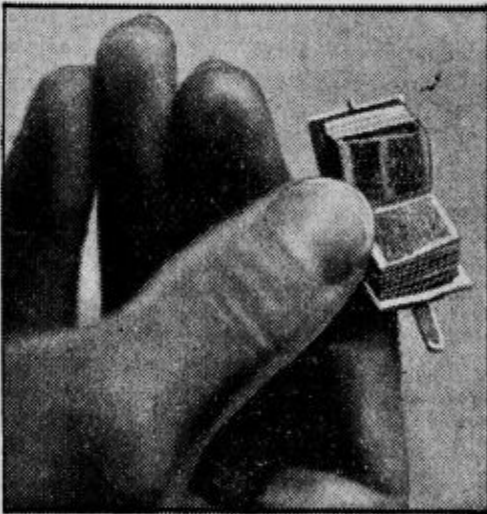
Dragocena rudnina pod polarnim ledom.

V Kanadi, ob Velikem Medvedjem jezeru, visoko na severu, so našli rude, o katerih si obetajo veličanske dobičke. Blizu Toronta je v Port Hopeju že nastalo drugo svetovno središče za radij, ki ga vodi dr. Pochon, bivši učenec Curiejeve. V Kanadi menijo, da bodo mogli to novo rudnino predelavati za radij v dveh in pol mesecu; v Oolenu pa jo predelajo v tričetrtini leta. Tudi vprašanje cene je seveda velikega pomena. Gram radija iz rude katanga je stal 9 milijonov 100 tisoč dinarjev, l. 1933 pa 7 milij. 500 tisoč dinarjev, a Kanadčani upajo, da bo stal 4 milij. 500 tisoč dinarjev in bi imeli v Kanadi nekakšen svetovni monopol na radij.

Porte Hope je več ko 3000 milj oddaljen od rudnikov, ki so v najbolj nepristopnih krajih dežele, severno polarnega tečajnika. Rudnike so odkrili pustolovski iskanci zlata in srebra, ki so l. 1930 na lovu za zlatom našli svetlosivo, zeleno in črno kamenje, ki pomeni, da je v njem srebro in uran. Leto zatem pa so že odkrili barantači skrivnost Velikega medvedjega jezera in kar na trope letal je odletelo proti severu. Vsak je hotel biti prvi kraj sreče in bogastva, ki kažete biti tu prav neizmerna. Tudi kanadska vlada je poslala tja strokovnjake in je dala premeriti pokrajino. Tako je nastalo novo rudarsko mesto ob Medvedjem jezeru, Cameronbay, ki je sredi samotne pustinje, kjer je huda, dolga zima in 4 mesece dolga noč.

Nova sled za srečo?

Petdeset stopinj mraza je tu kar nekaj navadnega. Človeku je treba železnih živecev za bivanje v takem podneblju. Toda — sanje o sreči poživljajo živce. Vsi pustolovci, barantači in lovci za zakladi vedo, kaj je to.

Najmanjša knjiga na svetu. Neki varšavski poštni kontrolor je napisal novo poljsko ustavo v knjižico, ki je 8 mm široka, 10 mm dolga in 5 mm visoka. Spisal jo je v 24 urah. S tem je dosegel rekord najmanjše knjige sveta, ki jo je imela doslej Holandska. Knjižica pa obsega 120 strani!

Če hočete vedeti

Najmanjšo uro na svetu so naredili v Genfu. Mala umetnina ima 11 milimetrov v premeru. Prednji del tehtajo skupaj 93 centigramov, torej niti 1 gram. Minutni kazalec je dolg 2,4 mm, kazalec za ure pa 1,3 mm. Kolesce cilindra ima 13 zobcev, meri v premeru 2 milimetra in tehta 1 desetstotično grama. Nihalo v sredini urice ima premer 3,57 milimetra, tehta 75 desetstotičnih grama in zaniha na uro 18 krat.

Največja ura na svetu je v New Jerseyu pri Njujorku, v tvornici za milo. Veliki kazalec je dolg 6 m 1 dm; največje kolo meri v premeru 3 m

»Ali vidite brati črke na tabli?«
»Na kateri tabli?«

'SLOVENEĆ' pred 60 leti:

V torek, 29. avgusta 1876.

Jugoslovansko bojišče. Srbi so zmagali! Po šestdnevem trdovratnem boju so prijeli sled-njč glavno armado turško pod vodstvom Ejuba paše in jo grozovito potolkli. Telegrami poročajo, da je Turka mrtvega od 15—20.000, res grozno število. Da armada Ejub-paševa ni popolnem vničena, je krivo edino to, ker so bili Srbi, kakor se dá misliti, po šestdnevem boju tako vturdeni, da je niso mogli čez Moravo poditi. Turki so popu-stili vse in bežali brez reda od sv. Štefana do Morave.

Izvirni dopisi.

Iz Bohinjske Bistrice, 26. avg. Sirarija bohinjska se prav vrlo obnaša, in naročila na dobri sir prihajajo tako naglo in iz tako raznih krajev, da skoro z blagom ne bodo mogli dohajati. Društva se utrjujejo posebno, kar ministrstvo radodarno podpira nova skupna početja. Zeléli je, da se do-

tična društva polagoma snujejo na pr. na Beli Bohinjski, v Gorjah itd. ter ljudje po poskušnji pridobivajo stanovitno v ta namen Zelo naj skrbi modro vodstvo.

Domače novice.

(Zmago Srbov) bereš, če bi tudi ne imel sicer nobenega poročila, lahko na klavnih obrazih naših turčinov; tihi so postali, kakor da bi bili sami tepeni. »Turški list« te zmage — izvzemši kratek telegram — ne omeni z nobeno besedo, dunajska turška vlačuga (»N.F.Pr.«) pa mesto o dogodbah na jugu, tiska na prvem mestu premišljevanje o mrzlem in deževnem vremenu zadnjih dni. Sploh se nosi vse, kar je nemčurskega tako, kakor polit pudelj.

Hranilno in posojilno društvo, registrirano tovarštvo z omejenim poroštvom v Ljubljani se je osnovalo. To društvo bode le podporo nižjim rokodelcem in obrtnikom dajalo, torej priporočamo društvo. Delež velja 10 gld. in se dobiva pri gospodu predsedniku na šempeterskem predmestju št. 16. Gospodje so vse delovanje glede na korist društva brezplačno zagotovili, in poseb-sebno gospod predsednik je tudi začasno stanovanje brezplačno v svoji hiši prepustil društvu.

Angleško-egiptska zveza. Tri mesece so trajala pogajanja med Anglijo in Egiptom. Velikanska množica ljudstva pozdravlja poslance v Kairi, ki se odpeljejo v London k podpisu.

Stavka v mariborskih tekstilnih tovarnah

Maribor, 1. septembra

Stavka tekstilnega delavstva v Kranju in pogajanja za kolektivno pogodbo v Ljubljani so vedno živahno odmevala med mariborskimi tekstilnim delavstvom. Ni pa nihče pričakoval, da bo stavkovno gibanje zajelo tudi Maribor, ker so vsa mariborska podjetja že pred pričetkom pogajanj obljubila, da pristanejo na kolektivno pogodbo, razen tega pa že itak večina podjetij plačuje svoje delavstvo bolj ali vsaj tako, kakor predvideva to osnutek omenjene pogodbe. Tudi strokovne organizacije so bile proti stavki v Mariboru ter so delavstvu dajale navodila, naj počaka na zaključek pogajanj v Ljubljani, ker stvarne potrebe za stavko zaenkrat ni. Kljub tem navodilom pa je danes stavka izbruhnila in sicer najprej v barvarni in anilini tovarne svile Thoma na Dobrežju.

V tem obratu je zaposlenih okoli 100 delavcev. Sebe na posredovanje okrajnega načelnika dr. Šiške so delavci dovolili, da so prišli v tovarno mojster in nekaj delavcev, da so vzeli iz barve blago, ki bi se sicer pokvarilo in uničilo. Delavci so izjavili, da so stopili v stavko samo iz simpatij do štrajkujočih v Kranju. Tovarna namreč plačuje v Mariboru za Hutterjevo tovarno najvišje mezde in še ni delavstvo dosedaj v njenem obratu nikoli stavkalo. Mezde so v mnogih primerih višje, kakor jih določa kolektivna pogodba. Zaenkrat ni znano ozadje, zakaj je izbruhnila stavka kljub nasprotnim navodilom strokovnih organizacij.

Novi rimski grobovi najdeni

Ljubljana, 1. septembra.

O zanimivi najdbi na cestišču v Groharjevi ulici, tik ob križišču Tržaške ceste, kjer delavci mestne plinarne kopljejo jarek za plinsko, električno in vodno napeljavo, smo obširno poročali že v nedeljo. Najdeni sarkofagi, ki je eden izmed največjih, kar so jih doslej izkopali v Sloveniji, so prvotno namenjeni prenešeni v muzej, na predlog prof. Plečnika pa so ta namen opustili in ga v ponedeljek popoldne postavili v novi park za Obrtno šolo na Mirju. Vest, da bi se prof. Plečnik zavzemal za to, da sarkofag prenesejo na tehniko, je namreč brez podlage. Saj je Plečnikova študijska soba mnogo manjša, kakor pa sarkofag in bi bil torej pravi čudež, ko bi ga namestili v njej! En del dekoracij, s katerimi je okrašen pokrov sarkofaga, je intakten, vse drugo je močno poškodovano od krampov in lopat. Celoten sarkofag bodo strokovnjaki skrbno sestavili, pri čemer bodo imeli dokaj težko delo, ker je sarkofag iz zelo slabega materiala. Po njegovi krhkostibilnosti bi bilo sklepati, da je narejen iz neke vrste peščenca.

Ko so v ponedeljek popoldne delavci kopali naprej, so odkopali še dva manjša sarkofaga, ki pa se po svoji zunanji obliki niti od daleč ne moreta primerjati s prejšnjim. Izdelava je zelo preprosta, zanimivo pa je, da so na enem izmed njih odkrili napis. Iz katerega stoletja izvirajo najdeni grobovi, si strokovnjaki še niso edini, prav tako jim še ni mogoče ugotoviti, ali so grobovi Rimljanov ali kristjanov. Vendar pa nekateri znaki odločno kažejo, da je bil prostor, ki ga zdaj izkopavajo, neke vrste Via Apia za Emono ob Rimski cesti. Rimljani so, kakor znano, imeli svoja grobišča zunaj mesta ob cestah. Domneva, da je morala tod mimo voditi cesta iz Ogleja čez Trojane, je skorajda gotovo utemeljena. Razkopali bodo približno še 10 m sveta v okolici, da prodoro do večjega grobišča. Po legi grobov se jim bo morda posrečilo najti tudi smer nekdanje ceste.

Delo pri izkopavanju nadzorujejo na podlagi dogovora z narodnim muzejem trije naši strokovnjaki: načelnik mestnega kulturnega oddelka dr. Mole, dr. Mal in dr. Ložar. Zeleti je, da bi njihovo

prizadevanje rodilo čim večje uspehe in da bi mestna občina izposlovala potreben kredit, da se raziskovalna dela izvedejo do kraja. Če se bodo domneve, da je na tem prostoru res staro rimsko grobišče, izkazale za pravilne, bodo celotno grobišče dvignili in razstavili na Mirju občinstvu na ogled. Tako bo ta stari historični del Ljubljane obogatel za novo dragoceno zgodovinsko znamenitost. Največje zasluge za raziskovalna dela ima topot prof. Plečnik, ki se je prvi zanimal za stvar in tako znova dokazal, s kakšno ljubeznijo zasleduje razvoj in procvit prestolnice Slovenije.

Jesenska umetniška sezona

V nedeljo se je začela jesenska sezona v Jakopičevem paviljonu v Ljubljani ob prisotnosti zastopnikov banovine, občine, ordinarijata, konzularnega zbora, univerze in Narodne galerije. Zlasti številno so bili navzoči naši literarni krogi in umetniški stanovski tovariši, kar je napravilo najlepši vtis in priznanje umetnosti našega najvidnejšega poveljnega umetnika Franceta Kralja. Po oficielni otvoritvi so si zbrani navzoči ogledali lepo urejeno razstavo najnovejših del slik in kipov umetnikov. Za to priliko je izšel bogato ilustriran katalog, ki ga obiskovalci dobe pri blagajni. Razstavo občinstvu priporočamo.

Kmečka zveza v Zagorju

Zagorje, 1. septembra.

V nedeljo po prvi masi je bil v dvorani Zadruga doma v Zagorju ustanovni občni zbor Kmečke zveze. Dvorana je bila nabito polna samih zavednih kmečkih mož in fantov, ki so v svesti si velike potrebe in koristi, ki jim jo bo nudila lastna organizacija, vztrajali ob izvajanju govornikov cele tri ure. Občni zbor je vodil župan g. Prosenec, ki se je zahvalil vsem za tako lepo udeležbo in pozdravil glavnega govornika, kmečkega voditelja in sotrpina g. Brodarja. Burno pozdravljen je g. Brodar v skoraj dve uri trajajočem tehnem govoru nazorno pokazal zgodovino trdega dela in bojev za izvedbo lastne organizacije in doseglo Kmečke zbornice, ki naj bi bila hrbenica in najvišji forum kmečkega ljudstva. Seznanil je poslušalce o položaju kmetov drugod, o drugih državah, kjer stanovska zavednost in kmečke ustanove kažejo, da je kmet res hrbenica države. Treba nam je stanovske zavednosti in izobrazbe, treba, da se vsi kot eno priborimo častno mesto v javnem, zlasti pa v gospodarskem življenju; vse to pa nam bo dala le močna in velika stanovska organizacija. Za svoj govor je žel govornik veliko odobravanje. Kot drugi govornik se je oglašil g. Hrastelj, ki je pozival kmete, da se vsi do zadnjega organizirajo. K trdni stanovski zavesti je bodril kmete še g. Guna France, ki je ob zgledih drugih stanov pokazal, da ta velika udeležba v primeri s stanjem kmečkega stanu in potrebe po zboljanju še ni dovolj velika in da je treba, da se združijo v organizaciji vsi, da bodo po njej lahko terjali vse svoje pravice. Sledile so volitve, pri katerih je bil izvoljen nov odbor in zaupniki za posamezne vasi. Glede članarine je bilo sklenjeno, da jo bo določil glavni občni zbor, ki bo še letošnje zimo v Ljubljani.

Zastrupljene ribe plavajo v Savo

Zagorje, 1. septembra.

V soboto popoldne je bila v Kotredeski do njega izliva v Savo pravi svetopisemski ribji lov. Po potoku so plavale cele trume omamljenih rib, ki so jih prebivalci nabirali kar v kosare; posebno veliko veselje so imeli z njimi otroci, ki so jih nabirali med kamenjem do noči. Sprva je imel vsakdo strah uživati jih. Ko so jih nekateri pripravili za večerjo in niso čutili nobenih posledic, je bilo vsakemu žal, da si ni nabral še več te cenene hrane. Baje izvirajo zastrupitev od stare krvi, ki jo je imel neki mesar, ki ima svojo klanico ob potoku, spravljeno v greznici, ki jo je včeraj odprl. Pravi vzrok pa bo še dognala preiskava, ker je poslal zakupnik ribolova g. Müller ribe na pregled v Ljubljano.

Trbovlje

15 dni se bo delalo v septembru pri rudniku, tri dni več kot dosedaj.

Lepa prosvetna prireditev v trboveljski okolici je bila v nedeljo, in sicer pri Sv. Katarini, kjer je doma kmečki del naše občine. Kar na prostem so napravili oder za igro s petjem in govorom g. Groganra. Vse je prav lepo uspelo, posebno, ker so bili sami novinci. Tudi obisk je bil prav dober.

Kmečka zveza za občino Trbovlje se bo ustanovila prihodnjo nedeljo jutraj v Drustvu domu.

Popoln nedeljski počitek v Trbovljah tudi v trgovinah predvideva uredba banske uprave o zapiranju trgovin. Velika večina trgovcev, posebno pa vsi trgovski pomočniki, pozdravljajo novi načrt, za katerega so se že dolgo vrsto let potegovali.

Vode primanjkuje v rudniških kolonijah, ker so se vsled dolgotrajne suše izvirki vodovodov zelo posušili. Samo par ur na dan je voda za dobiti za najnujnejše potrebe. Zato si tudi rudarji želijo dežja.

Sport

Prvi večji nastop SK Planine

Najmlajši ljubljanski športni klub Planina si je že ob svojem rojstvu nadel težko nalogo: gojiti vse moderne in med našim narodom priljubljene športne panoge, na drugi strani — in to je glavno — pa hoče vzgojiti res prave športnike.

Danes, ko izginja med mladino vsak idealizem, ko mladina nima več volje do skupnega dela, do tovarištva, ko prevladuje egoizem vseh, v resnici zelo težko vzgajati mladino v pravem športnem duhu. Zdrav duh v zdravem telesu, rek, ki je imel že pri starih Grkih polno veljavo, hoče mladi športni klub Planina uveljaviti pri svojem članstvu. Četudi morda na škodo kvalitete in kvantitete, toda prva in najvažnejša naloga kluba je bila od vsega početka: prava športna vzgoja na zdravi narodni podlagi.

V dneh od 6. do 8. sept. stopi klub prvič v večjem številu na plan s svojimi atleti in atletinjami. V teh dneh nam bodo mladi fantje in mlada dekleta pokazala kaj so se naučili v zadnjih mesecih v lahki atletiki, odbojki in namiznem tenisu. Poleg tega pa se nam bodo predstavili tudi v takih gimnastičnih vajah, ki jih mora izvajati vsak športnik in vsaka športnica, če hoče doseči v svoji panogi kake uspehe.

Nedelja 6. septembra popoldne je namenjena odbojki in namiznemu tenisu, popoldne pa je posvečena lahki atletiki. Tu bodo poleg prireditelja in drugih nastopali tudi najboljši slovenski lahkoatleti, ki so zastopali naše barve na balkanijadi in svetovni olimpijadi. Užitek za prijatelje lahkoatletike športa več kot dovolj. V ponedeljek 7. septembra se nadaljujejo tekme v odbojki in namiznem tenisu.

Glavni dan na praznik 8. septembra bo pa zanimiv ne samo za prijatelje lahke atletike, ampak bo tudi pokazal predvsem onim, ki se zanimajo za gimnastične vaje ter skoke mnogo legega in pestrega. Že dopoldanski sprevid kolearske armade skozi mesto na stadion bo nekaj posebnega, popoldanske tekme z gimnastičnimi točkami bodo pa zanimale prav vsakogar in tudi one, ki se sicer za šport ne brigajo. Zatorej 6. in zlasti 8. septembra vsi na stadion.

Zagrebski Maraton v Ljubljani

Drugo nedeljo 13. t. m. pridejo v Ljubljano lahkoatleti zagrebskega Maratona, ki bodo v dvoboju z našo Ilirijo pomerili svoje moči. Lani, ko bi se imelo vršiti prvo tekmovanje, je zaradi nenadne nevihte odpadlo, zato so se pa obe strani za letos odlično pripravile, saj imajo atleti že precej resnih nastopov za seboj. Ilirija sicer že dve leti gostuje na tujih igriščih, vendar kažejo marljivi delavci v lahkoatletski sekciji najresnejšo voljo, da ne popuste kar tako. Številni naraščajniki bodo v nekaj letih prav gotovo uspešno nadomestili posamezne stebre stare garde, ki počasi zapuščajo športno igrišče. Dvoboj z Maratonom bo propagandi lahke atletike gotovo koristil, ker se obeta resno in nad vse zanimivo tekmovanje in po moči obeh strani močno izenačeno. Gostje so javili kompletno moštvo. Tudi za Ilirijo bodo nastopili sami znani in preizkušeni prvaki in rekorderji.

1926 - Reka - 1936

V nedeljo 6. t. m. bo minulo 10 let neumnega in postrvovalnega dela na športnem polju, SK Reke! V tej dobi si je klub priboril trikrat prvenstvo drugega razreda, ter s tem dokazal, da spada med elito ljubljanskega nogometa. Poleg tega se je moral klub boriti tudi z finančnimi in materialnimi težavami.

Največ zaslug, da bo športni klub Reka praznoval svojo desetletnico obstoja, gre v glavnem njenemu prvemu predsedniku g. Ivanu Hartmanu, dalje prvemu načelniku nogometne sekcije g. Benčičarju in blagajniku Rudolfu Bartlu, ki se niso vstrašili teh težav, katere so pretile obstoj SK Reke in vodili klub dalje v boljšo bodočnost.

V drugi polovici desetletja je bila SK Reki dana možnost, kar je predpogoj za obstoj in napredek vsakega nogometnega kluba, da si je pod predstvom g. industrijaleca Rudolfa Zalokarja uredilo krasno nogometno igrišče ob Tržaški cesti, ki je eno najlepših v Ljubljani. Po zadnjih tekmah je SK Reka pokazala lep nogomet, kar je plod smoternega treninga.

Na proslavi SK Reke, ki bo 6. in 8. t. m. bodo sodelovali trije vodilni ljubljanski klubi: SK Ljubljana, ZSK Hermes, TSK Slovan, ter jubilat.

Natančni spored bomo objavili naknadno. Že sedaj pa vabimo vso športno občinstvo, predvsem viško, ki nam je vedno stalo ob strani in tako pripomoglo do uspeha, da se udeleži v čim večjem številu in s tem podpre mladi in agilni športni klub.

KSILOLITNI TLAK

za trgovske lokale, šole, bolnice itd., za kuhinje, kopalnice je edino primeren. Že pred 35 leti se je uveljavil. Izvršuje ga

»MATERIAL« LJUBLJANA Tyrševa 36b. Tel. 27-16

Kupujte pri naših inserentih!

Glavne dobitke

Din 500.000.—	s srečko št. 56.143
Din 400.000.—	„ „ „ 86.606
Din 200.000.—	„ „ „ 79.626
Din 200.000.—	„ „ „ 85.496
Din 100.000.—	„ „ „ 17.909
Din 100.000.—	„ „ „ 45.645
Din 100.000.—	„ „ „ 56.208
Din 100.000.—	„ „ „ 45.692

so zadele tudi to pot pri nas kupljene srečke.

Naslednje žrebanje I. razreda
33. kola: 13. in 14. oktobra
1936.

Strogo solidna postrežba.

Glavna kolektura državne razredne loterije

A. REIN I DRUG, ZAGREB

Gajeve 8

Ilica 15

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjam prežno vest, da je moj predobri soprog, gospod

Valentin Premk

nadstrojnik Jugoslov. tiskarne v pok.

po dolgi, zelo mučni bolezni, lepo pripravljen za odhod v večnost, v starosti 72 let, danes popoldne ob petih za vedno zatisnil zemске oči. — Pogreb prebalega rajnika bo v četrtek, dne 3. septembra 1936, ob 5 popoldne iz hiše žalosti. Pred škofijo 7. Priporočam dušo blagega soproga v pobožno molitev. Ljubljana, dne 1. septembra 1936.

Frančiška Premk, soproga.

Težko prizadeti Vam naznanjamo žalostno vest, da je naš nad vse ljubljani, nepozabni in srčno dobri soprog, oče, svak in stric, gospod

KONRAD NEUHOLD

hotelir in veleposestnik

v soboto, dne 29. avgusta ob 15 po kratki, mučni bolezni, v 67. letu prežiden s tolažili svete vere, v miru zaspal. Pogreb dragega pokojnika je bil v ponedeljek, dne 31. avgusta ob 16 iz hiše žalosti v rodbinsko grobnico na pokopališču v Slov. Bistrici. Sveta maša zadušnica se je brala v torek ob 7 v tukajšnji župnijski cerkvi. Slov. Bistrica, dne 29. avgusta 1936.

Marija Neuhold roj. Aubl, soproga. Konrad, Frane, sinova. Mici, Erna, hčerki. Zigart, Grundner, Aubl, Sollak, svaki.

V globoki žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žžno vest, da nas je za vedno zapustil naš predobri soprog, oče, stari oče in stric, gospod

Herič Ivan

činovnik državne železnice v pokoju

Pogreb nepozabnega nam dragega bo v sredo, dne 2. septembra 1936 ob štiri popoldne iz mrtvaške veže splošno bolnišnice na pokopališču k Sv. Križu. Prosimo tihega sožalja. Brez posebnega obvestila. Ljubljana, dne 1. septembra 1936.

Zalujoči ostali.

POZOR!

BOSTON

D. D.

NOVO!

otvorila je v Ljubljani Aleksandrova cesta 3

SVOJO TOVARNIŠKO PRODAJALNO

Boston čevlji so izdelani iz najboljšega materijala, nizki so v ceni ter tako pristopni vsakomur
Navajamo samo nekaj cen:

Moški čevlji: Din 95.- 100.- 115.- 125.- 145.-
Ženski čevlji: Din 65.- 75.- 95.- 105.- 125.- 145.-
Dečji čevlji: od Din 35.- do 95.- po velikosti

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.-; zensko-
lovanjski oglas Din 2.-. Najmanjši znesek za mali
oglas Din 10.-. Mali oglasi se plačujejo takoj pri
naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa
enokolonoska, 3 mm visoka pletna vrstica po
Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov
treba priložiti znamko.

Službodobe

Akviziterji
za ljudska zavarovanja
se sprejmejo. — Ponudbe
upravi »Slovenca« Maribor
pod »Zaslužke«. (b)

Strojne ključavničarje
dobro, in železostugarje
— iščemo. Ponudbe z referen-
cami je poslati na
Metalno a. d., Celje. b

Mizarskega pomočnika
veščega vseh mizarskih
del, sprejme Vengust —
Smlednik 17. (b)

Modistinija
se sprejme za takoj. —
Ponudbe upravi Slovenca
pod »900« št. 12794. (b)

Vajenci

Krepkega fanta
vajenca za vrtnar, obrt
sprejme z vso oskrbo Iv.
Bizovičar, vrtnarsko pod-
jetje, Kolizejska 16. v

Učenko
hčerko trgovske družine,
dobro vzgojeno, pošteno
in delovno, z odlično do-
vršeno maturo mešč. so-
le, želim dati v večjo
trgovino v uk, kjer bi
imela tudi hrano in sta-
novanje v hiši, po mož-
nosti v Ljubljani ali vsaj
v večjem kraju. — Naslov
pod šifro »15 letna« štev.
12575 upravi »Slov.« (v)

Razno

Prevzamem zastopstvo
prodaje in nakupa jajc
za Maribor, Naslov v upr.
»Slovenca« v Mariboru
št. 1286. (r)

Denar

Posojila
na vložne knjižice daje
Slovenska banka, Ljub-
ljana, Krekov trg 10. (d)

Vse bančne in
kredit. posle
izvršuje najkulantneje Al.
Planinšek, agent. bančnih
in kreditnih poslov, Ljub-
ljana, Beethovnova ulica
14-I. Telefon 35-10.

Kupimo

Mlekarska zadruga Žiri
kupi vse dobro ohranje-
no mlekarsko orodje za
kapaciteto 500 l dnevno.

Staro zlato,
zlato zobovje
in srebrne krone

kupujem po najvišjih
dnevnik. cenah.
A. KAJFEZ
urur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Prodamo

Kolesa in šivalni stroji
po najnižjih cenah naj-
boljših tovarn dobite sa-
mo v Novi trgovini, Tyr-
seva cesta 36, Velesojem
paviljon »H«, zunaj. (l)

Za šolarje
vseh vrst obleke, pum-
parce, perilo itd. v naj-
večji izbiri dobite po-
ceni pri Preskerju.
Sv. Petra cesta 14. (l)

Pomije

se oddajo. Gostilna Kaj-
fež, Florijanska ul. 4. r

Volna, svila, bombaž
stalno v bogati izbiri v
vseh vrstah — za strojno
pletanje in ročna dela po
znižanih cenah pri tvrdki
Karl Prelog, Ljubljana —
Zidovska ul. in stari trg

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim
sladkorjem vkuhan — se
dobi na malo in veliko v
lekarni dr. G. Piccol
Ljubljana, nasproti »Ne-
botičnika«.

VINA

Vam nudi
Centralna vinarna
v Ljubljani
v svoji posodi najugodnejše

Torhice za šolo

po najnižjih cenah dobite
pri JOS. KARLO, Maribor
— Trg Svobode 6.

Novosti!

Oglejte si nove modele
krasnih senčnikov iz ce-
lona in pergo-papirja. —
Cene nizke. Elektro S.
Kolar, Ljubljana. (l)

Kislo zelje, repo

in sarmo, prvovrstno, po
brezkonkurenčni ceni do-
bavljam vsako množino.
Homan, Ljubljana, Sv.
Petra c. 81, tel. 35-39. (l)

PREMOG
KARBOPAKETE
DRVA, KOKS nudi

Pogačnik
Bohoričeva ulica št. 5.

Med

5 kg franko po pošti s
povzetjem 72 Din, 40 kg
franko po železnici s po-
vzetjem 460 Din. Anton
Milfajt, župnik, čebelar,
Podravske Podgajci, Sla-
vonija. (l)

Sveža jajca — zajamčena
zaboj 720 kom. 320 Din
franko voznina razpošil-
ja po povzetju G. Dre-
chsler, Tuzla. (l)

Posrestva

Hiša v Kamniku
»enonadstropna«, petstano-
vanjska, napredaj. Infor-
macije daje Janko Josip,
urur v Kamniku. (p)

Posrestvo blizu Maribora
približno 40 oralov, sta-
novanjska in gospodar-
ska poslopja, njive, po-
lja, travniki, pašniki,
gozd, ob železnici, ugod-
no napredaj. — Naslov v
upravi »Slovenca« Maribor
št. 267/Kr. (p)

Posrestvo
v Savinjski dolini na le-
pi legi, 20 minut od po-
staje, se prodaja. Posrestvo
sestoji iz sadonosnika,
gozda, njiv, deloma ob-
delanih s hmeljem, go-
spodarskim poslopjem, se-
stoječim iz zidane hiše,
zidanim hlevom in kozol-
cem. — Naslov v podruž-
nici »Slov.«, Celje. (p)

Ugoden slučaj!

Polovico velike trgovske
hiše prodam, ki obrestu-
je 10%, v centru mesta.
Ponudbe upravi Slovenca
pod »Promet in dobička-
nosna« št. 12786. Posre-
dovalci izključeni. (p)

Stanovanja

Enosobno stanovanje
iščem v šiški za oktober
ali november. — Ponudbe
na oglas. odd. Slovenca
pod »Državni« 12782. c

Enosobno stanovanje
podprtično, čisto, oddam
za november. Cena 300
Din. — Naslov v upravi
»Slov.« št. 12781. (c)

2sobno sonč. stanovanje
oddam z oktobrom mirni
maločlanski družini in
Dravski ulici 11, blizu
Bežigradske soč. (c)

SOBE

Oddam sobo
opremljeno ali prazno, s
posebnim vvhodom. — Do-
bršek, Karlovska 15. s

Soba

s posebnim vvhodom in
kopalnico se poceni odda.
Linhartova 7. (s)

Dijaki

Dijakinjo
sprejem v dobro oskr-
bo v sredini mesta. Na-
slov v podružnici »Slov.«
v Celju. (D)

Nižješolca

iz boljše rodbine sprej-
mem v oskrbo k sinu od-
ličnjaku četrtišolcu. Kop-
palnica, klavir, center
mesta in nadzorstvo pri
učanju. Naslov v upravi
»Slovenca« pod št. 12795.

Dijaka

srednješolca I.—III. raz-
reda, sprejem v zdravo
komfortno stanovanje z
vso vskrbo. Pomoč pri
učanju, prilžnost nem-
škega govorenja, glasov-
vir. — Naslov v upravi
»Slov.« pod št. 12789. D

Mlajšo dijakinjo
sprejem poceni v dobro
oskrbo (klavir). Sibenik,
Strossmajerjeva 4-I, des-
no, naspr. II. drž. gimn.

Dva do tri dijake

sprejem po zmerni ce-
ni z vso oskrbo. Pomoč
pri učenju. Pod strogim
nadzorstvom visokošolca.
Klavir, kopalnica, žiber-
tova ulica 25, poleg Uč-
teljskega doma. (D)

Dva dijaka
sprejem v značno soln-
no sobo k sinu visoko-
šolcu. — Zetjal, Celovška
cesta 32-III. (D)

Dve dijakinji

sprejem. Nudim dobro
domačo prehrano in skrb-
no nadzorstvo. Ljubljana,
Majstrova 16-I. (D)

Tinček in Tonček v Atlantidi

145.
Kdo v Atlantidi skrbi za živila?
Tinček in Tonček sta zagledala novo, še bolj čudno žival. Telo
je imela prav majhno, vrat pa tako dolg, da je z lahkoto segla do
do vrha najvišjih dreves, in tako širok rep, da so ga prebivalci
Atlantide uporabljali namesto voza. Položili so nanj sadje in druge
reči — in žival jim je pokorno sledila, kamor so hoteli.
»Ta ga pa res pihne!« je navdušeno vzkliknil Tonček. »Veš,
kaj, Tinček? Ko se bova vrnila domov, bova vzela eno izmed teh
živali s seboj! Ali bodo ljudje strmeli in se čudili!«

Ko so dečki šli mimo globoke vode, je nenadoma iztegnil iz
nje svojo dolgo zeleno roko »povodni mož«, ali kakor so ga ime-
novali v Atlantidi: žabjek Kvakvak. Med prsti je držal zajeto
ribo in jo prijazno molil Cipu:
»Hvala lepa, stari prijatelj!« se je zahvalil Cip. »Danes ni-
mamo časa peči rib, ker gremo v muzej. Pa drugič!«

Inserirajte v „Slovencu“!

Alja Rahmanova: 44
Tovarna novega človeka

Roman.
Tamara je vstala in šla domov proti svojemu tem-
nemu kotu. Hodila je počasi, prav počasi z globoko po-
vešeno glavo, ne da bi se bila le enkrat okrenila. Zaradi
tega tudi ni mogla opaziti, da je v majhni razdalji ho-
dila za njo temna moška postava...

Profesor Verholanec je naletel na Tanjo prav med
vrati svoje predavalnice. Že dolgo je ni srečal in se je
zgrozil, ko je videl, kako slaba je bila. Najbolj pa ga je
prestrašilo to, da je očitno bila noseča. Čustvo brezmejn-
nega usmiljenja je ganilo njegovo srce.

Tanja se mu tokrat ni izognila, kakor sicer v po-
slednjem času; toda njena lahna rdečica, ki ji je pokrila
bledi obraz, in zbegani smehljaj, ki ji je obkrožal ustni-
ce, sta mu povedala, kako težko ji je bilo govoriti vprav
z njim. Pogledal ji je v oči in v njenem pogledu je bilo
toliko bolesti in trpljenja in tako mila prošnja, da se je
sramoval globoko v svojo dušo: tej Tanji, ki je o njej
sam vedno dejal, da je tako čista, da na njej ne more
ostati noben madež, tej Tanji se je hotel odpovedati, še
preden je prav za prav vedel, kaj se je zgodilo z njo!

Tanja je nagnila glavo v pozdrav in hotela iti dalje.
A zadržal jo je in dejal:

»Tanja, rad bi govoril z vami! Pojdite, prosim, z
mano v kabinet!«

»Dobro, grem!« je privolila in v njenem glasu je
bilo toliko vdanosti in ponižnosti, da je profesorja zopet
silno neprijetno zadelo.

Ponudil je Tanji prostor in dolgo je trajalo, preden
se je mogel odločiti, da je izrazil prvo vprašanje.

»Tanja, čujte...« je končno dejal boječ, »kako pa
je prišlo vse to?«

»Tako težko mi je govoriti o tem!« je odgovorila in
pri tem sklonila glavo globoko na prsi.

Spet je nastal dolg molk, dokler ni profesor vprašal:

»In se bo poročil z vami?«

»Ne!« je odvrnila Tanja tiho.

Spet je dolgo trajalo, preden je beseda pretrgala
morečo tišino. Zdal bi ji vendar moral ponuditi svojo
roko, je mislil profesor. Kolikokrat sem ji že govoril o
tem; zakaj pa zdaj molčim? Končno je jecljaje izpre-
govoril:

»Tanja, celo sedaj... ne prekličem svojih besed. Če
vas zapusti, Tanja, potem... postanite moja žena!«

In ko je govoril te besede, mu je bilo, kakor bi
strmoglavil v vodo. Pričakoval je, da ga bo Tanja zdaj
objela in mu dejala: Dimitrij Vasiljevič, zahvaljujem se ti!
Vem sicer, da te zdaj nisem več vredna, toda... Tem
bolj je bil presenečen, ko mu je odgovorila s tihim, a
odločnim glasom:

»Dimitrij Vasiljevič, že prej sem tolikokrat zavrnila
vaše ponudbe; tem manj morem privoliti vanje zdaj. Ne
morem postati vaša žena!«

Dimitrij Vasiljevič se je zdaj prav tako začudil ka-
kor takrat tovariš Vladimirov, ki je bil ravno tako pre-
pričan o tem, da si bo Tanja štela v srečo in čast, da sme
postati njegova žena.

Tedaj pa je Tanja prva pretrgala mučni molk, ki je
zopet legel med ta dva človeka:

»Dimitrij Vasiljevič!« je dejala. »Razumem vašo po-
nudbo in jo visoko cenim. Čutim, da vam ni bilo lahko

po vsem tem, kar se je zgodilo z menoj. Dejali ste mi
nekoč, da sem taka, da ne more na meni ostati noben
madež. Če bi bila prepričana, da tudi še zdaj, v tem tre-
nutku tako mislite, potem bi z veseljem postala vaša
žena ne glede na položaj, v katerem sem. Toda vaše
molčanje, vaša zadrega, ljubi profesor, mi zadostno do-
kazujeta, da mi hočete s svojo ponudbo storiti žrtev, in
poleg tega še tako, ki vam ni lahka. Razumeli boste, da
bi ne ravnala prav, če bi to žrtev sprejela.«

Tanja je vstala in šla proti vratom.
»Toda Tanja, kaj bo z vami, če vas pusti na cedilu?«
je vprašal profesor in šel za njo z oklevajočimi, neodloč-
nimi koraki.

»Oh, ne skrbite zame,« je odvrnila. »Se bom že
kako pretolkla! Zdravstvujte, gospod profesor! Zahva-
ljujem se vam iz vsega srca za zanimanje, ki ga imate
za mojo usodo!«

Z urnimi koraki je odšla Tanja skozi vrata.

15.

Za tovariša Vladimirova se je zdaj pričelo svoje-
vrstno življenje, ki se mu je sam najbolj čutil. To, čemur
se je vedno najbolj smejal, se je zgodilo z njim: povsem
navadno buržujsko čustvo ljubezni ga je prevzelo. Do
vsega je postal ravnodušen, celo do svoje »Tovarne člo-
vekac«; če bi ne bila Tanja napravila zanj polovico dela,
bi bil imel gotovo kar največje neprijetnosti, tako raz-
tresen in brez zanimanja je bil za svoje službene dol-
žnosti. Sprejemala je zanj obiske, pošiljal jo je celo na-
mesto sebe k posvetovanjem, izgovarjajoč se, da ima čez
mero dela. Tako je bilo že nekaj tednov; toda čutil in
vedel je, da dolgo ne more tako iti. Stal je ob prepadu in
se je tega popolnoma zavedal. Toda ni se mogel obvla-
dati.